

ਕਾਮਯਾਬੀ ਸਾਡਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਕੇ ਰਹਾਂਗੇ!!
— Anil Nagar, Founder & CEO, Adda Education

Adda247
PUBLICATIONS

PUNJAB PCS ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ INDIAN POLITY

BASED ON LATEST SYLLABUS

ਇਹ PCS ਸਿਲੇਬਸ ਦੇ 100% ਨੂੰ
ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼: ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ PYQs
ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ

ਵਿਸ਼ਾ-ਵਾਰ PYQs ਹਰ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਧੀਨ
ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਲ ਰੂਪ,
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨ

Contents

1. ਇਤਿਹਾਸਕ ਆਧਾਰ	07
2. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ	18
3. ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ	26
4. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ	34
5. ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼	49
6. ਨਾਗਰਿਕਤਾ	56
7. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ	68
8. ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ	114
9. ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਰਤੱਵ	132
10. ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ	138
11. ਸੰਘੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ	143
12. ਸੰਸਦ	150
13. ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀਆਂ	199
14. ਸੰਸਦੀ ਮੰਚ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਸਮੂਹ	210
15. ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ	214
16. ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ	228
17. ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ	239
18. ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ	244
19. ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ	249
20. ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਕਮੇਟੀਆਂ	254
21. ਰਾਜਪਾਲ	258
22. ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ	271
23. ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ	274
24. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ	278
25. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ	300
26. ਨਿਆਂਇਕ ਸਰਗਰਮੀ	305
27. ਜਨਹਿੱਤ ਮੁਕੱਦਮਾ	316
28. ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ	322
29. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ	325
30. ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ	334
31. ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ	340
32. ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (NALSA)	345
33. ਵਿਕਲਪਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ	349

34. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ	354
35. ਗ੍ਰਾਮ ਅਦਾਲਤਾਂ	358
36. ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਸਬੰਧ	361
37. ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਬੰਧ	378
38. ਆਰਟੀਕਲ 263: ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਕੇਂਸਲ	384
39. ਆਂਚਲਿਕ ਕੇਂਸਲਾਂ	387
40. ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਬੰਧ	389
41. ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੇਧ	395
42. ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਸਿਧਾਂਤ	399
43. ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ	405
44. ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ	422
45. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰ	437
46. ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼	443
47. ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ	450
48. ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ	455
49. ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਆਯੋਗ	458
50. ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ	461
51. ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐਸ.ਈ.ਸੀ.)	465
52. ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ	468
53. ਰਾਜ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ	471
54. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ	472
55. ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ	477
56. ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ ਪਰਿਸ਼ਦ	481
57. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐਨ.ਸੀ.ਐਸ.ਸੀ.)	485
58. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (NCST)	488
59. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਆਯੋਗ (NCBC)	491
60. ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ	494
61. ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ.)	496
62. ਰਾਜ ਸੂਚਨਾ ਆਯੋਗ (ਐਸ.ਆਈ.ਸੀ.)	500
63. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐੱਨ.ਐੱਚ.ਆਰ.ਸੀ.)	502
64. ਰਾਜ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐਸ.ਐਚ.ਆਰ.ਸੀ.)	506
65. ਕੇਂਦਰੀ ਚੌਕਸੀ ਆਯੋਗ (CWC)	507
66. ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.)	511
67. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕਪਾਲ ਅਤੇ ਲੋਕਾਯੁਕਤ	515
68. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਐਨ.ਆਈ.ਏ.)	522

69. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਆਯੋਗ (ਐੱਨ.ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.)	525
70. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐਨ.ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ.ਆਰ.)	529
71. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਆਯੋਗ (NCM)	532
72. ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ	535
73. ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ	537
74. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਥਾਰਟੀ (ਐੱਨ.ਡੀ.ਐੱਮ.ਏ.)	541
75. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ (NCDRC)	544
76. ਫੂਡ ਸੇਫਟੀ ਐਂਡ ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (FSSAI)	547
77. ਭਾਰਤੀ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ.)	549
78. ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ	552
79. ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਆਯੋਗ	557
80. ਅਧਿਕਾਰਤ ਭਾਸ਼ਾ	561
81. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ	567
82. ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ	574
83. ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	581
84. ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਅਤੇ ਸੰਭੋਗ	587
85. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ	590
86. ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ	595
87. ਦਲ-ਬਦਲ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ	606
88. ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ	611
89. ਚੋਣ ਸੁਧਾਰ	614
90. ਦਬਾਅ ਗਰੁੱਪ	622
91. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ	627
92. ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ	635
93. ਵੋਟਿੰਗ ਵਿਵਹਾਰ	638
94. ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ	642